МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ УСНОГО / ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ (ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Французька мова і література, англійська мова, переклад»
за спеціальністю В11 Філологія
спеціалізації В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Технології усного /письмового перекладу (основна іноземна мова)
Викладач (-і)	Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0957040089
E-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	щовівторка, о 15.00 год., ауд. 821 або на платформі zoom за лінком: https://zoom.us/j/2723886639?pwd=RlprQ0xiclFvcnZabUlBd3doWmh2dz09

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Технології усного /письмового перекладу (основна іноземна мова)» викладається на першому році навчання для студентів магістерського рівня спеціальності 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основними організаційними формами навчання є практичні заняття. Курс письмового перекладу вивчається у 1-му семестрі та курс усного перекладу у 2-му семестрі. Кожен курс закінчується заліковою роботою. Технології усного та письмового перекладу має на меті забезпечити студентів знаннями та практичними навиками, необхідними для успішної діяльності перекладача у сучасних ринкових умовах. Оскільки студенти-магістранти уже проходили загальнотеоретичний та вступний практичний курс з перекладознавства, цей практичний курс має на меті допомогти студентам навчитися практично застосовувати здобуті знання, а також вказати на можливі шляхи до самонавчання та самовдосконалення. Курс складається із двох частин, які вивчатимуться у кожному семестрі: у першій частині курсу акцент робиться на навиках письмового перекладу, у другій частині курсу студенти мають змогу відпрацювати свої навики усного синхронного перекладу. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через роботу з автентичними текстами, сучасним програмним забезпеченням та роботу у максимально наближених до реальних умов ситуаціях перекладу. Курс викладається французькою мовою.

3. Мета та цілі курсу

Мета - закріпити теоретичні знання та практичні навички з письмового та усного двостороннього перекладу, закріпити основи всебічної підготовки перекладача-філолога, навчити студентів правильно користуватися різними підходами письмового та усного перекладу з французької мови на українську та з української на французьку, правильно користуватися автоматичними словниками та складати власні галузеві глосарії.

Цілі- озброїти студентів системою певних загальнотеоретичних знань і конкретних закономірностей адекватного перекладу мовних одиниць від слова, сполучення, фразеологізмів, специфічних за структурною формою вільних словосполучень, різних типів речень і тексту. Навчити студентів комплексно підходити до відтворення змістового значення і жанрово-стилістичних особливостей текстів та повідомлень. забезпечити студентів знаннями з практики письмового перекладу (за допомогою програм автоматичного перекладу і CAT технологій) та практики усного перекладу на матеріалі сучасних тем, актуальних для перекладацького середовища.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 6. Здатність спілкуватися двома іноземними мовами.
ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів французької та другої іноземної мови для досягнення запланованого прагматичного результату, ведення успішної комунікації та здійснення фахового перекладу.
ФК 10. Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології навчання французької мови та літератури, англійської мови, перекладу у професійній діяльності..
ФК 11. Здатність вести ефективну професійну діяльність індивідуально і в команді; здійснювати письмовий та усний переклад, уміти застосовувати стратегії й тактики перекладу при усному та письмовому перекладі.

5. Програмні результати навчання

ПРН 2. Упевнено володіти державною та двома іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та англійською мовами.
ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату, організації успішної комунікації, здійснення фахового перекладу.
ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПРН 18. Здійснювати міжмовну і міжкультурну усну та письмову комунікацію, обмін інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів французькою, англійською та українською мовами. Володіти та ефективно застосовувати перекладацькі стратегії й тактики для здійснення ефективної професійної діяльності в сферах усного та письмового перекладу. Дотримуватися правил міжнародного етикету і норм поведінки перекладача у процесі професійної діяльності.

6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		-	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		60 год.	
самостійна робота		120 год.	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність, спеціалізація	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
I-II-й	035 Філологія 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	I-й	Обов'язкова
Тематика навчальної дисципліни			
Семестр I Практика письмового перекладу			

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до автоматизованого письмового перекладу. Поняття CAT technologies, їх типологія.		4	8
Тема 2. Середовище SDL Trados. Вікно користувача. Стартовий екран. Панель навігації. Командна стрічка.		2	4
Тема 3. Створення пам'яті перекладу. Переклад фалів MS word.		2	4
Тема 4. Переклад файлів MS power point, MS Excel, pdf.		2	4
Тема 5. Співпадіння фрагментів: повне, часткове. Поведінка при частковому співпадінні фрагментів. Зміна налаштувань користувача.		2	4
Тема 6. Пакети проєктів. Аналіз, звіт, огляд. Створення зворотніх пакетів проєкту.		2	4
Тема 7. Вирівнювання файлів перекладу. Додавання документу для вирівнювання. Вирівнювання декількох пар файлів.		2	4
Тема 8. Генерування словників автозаповнення. Створення термінологічних баз даних.		2	4
Тема 9. Нечіткі збіги. Операції при нечітких збігах.		2	4
Тема 10. Програма автоматизованого перекладу OmegaT. Створення пам'яті перекладу, глосарію, проєкту перекладу.		4 4	8 8
Тема 11. Програма автоматизованого перекладу Smartcat.		2	2
Тема 12. Перекладацькі рішення. Тактики перекладу.			
ЗАГ.:	**0**	**30**	**60**

Семестр II. Практика усного перекладу

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.Усний переклад як засіб міжмовної та міжкультурної комунікації. Види усного перекладу та сфери їхнього використання.		4	8

Тема 2. Особливості послідовного перекладу. Особливості процесу смислового сприйняття мови.		4	8
Тема 3. Контактний переклад та умови його використання. Поняття білінгвізму та фонових знань у перекладі.		2	6
Тема 4. Переклад з аркушу (усно-зоровий переклад). Порядок слів у французькому та українському реченнях.		2	6
Тема 5. Синхронний переклад: загальна характеристика. Роль пам'яті у процесі усного перекладу.		2	4
Тема 6. Вправи на розвиток короткочасної пам'яті. Можливості покращення довготривалої пам'яті.		4	6
Тема 7. Переклад-шепотіння. Лексичні та граматичні пропуски та шляхи їх попередження.		2	6
Тема 8. Особливості менталітету різних культур. Врахування менталітету різних культур при перекладі.		2	4
Тема 9. «Фальшиві друзі» перекладача в процесі усного перекладу.		2	4
Тема 10. Перекладацькі рішення. Вплив контексту.		6	8
ЗАГ.:	**0**	**30**	**60**

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Система контролю знань студентів здійснюється через: поточний контроль – (1) усне опитування, (2) перевірка перекладів з французької на українську та навпаки, транскрипція запропонованих записів ; підсумковий контроль – підсумкова залікова робота: переклад тексту інформативного спрямування, транскрипція та переклад аудіоматеріалу.
Вимоги до письмових робіт	Підсумкова залікова робота для курсу письмового перекладу складається з перекладу двох текстів інформаційного спрямування: один – українською, другий – французькою. Для курсу усного перекладу пропонується прослуховування аудіоматеріалу, після якого робиться транскрипція та переклад почутого.
Практичні заняття	На кожному занятті студенти мають змогу практикувати навички письмового перекладу на основі ресурсів від виробника програмного забезпечення SDL Trados Studio та інших технологій CAT. Оцінки за відповіді на практичних заняттях є індикатором динаміки прогресу студентів у їх опануванні навичок автоматизованого перекладу. На кожному занятті студенти мають змогу практикувати навички усного (послідовного) перекладу на основі ресурсів з депозитарію Єврокомісії

	(https://webgate.ec.europa.eu/sr/) та https://www.podcastfrancaisfacile.com/. Оцінки за відповіді на практичних заняттях є індикатором динаміки прогресу студентів у їх опануванні навичок усного перекладу.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік.

7. Політика курсу

Курс читається французькою та українською мовами.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (70) та підсумкового контролю (30).

При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним** графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим виконанням трьох письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf.

Порядок перезарахування результатів **неформальної** освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf.

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості викладання дисципліни https://forms.gle/tNVZEkRtJ6sQyAAR9.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Кириленко К. І., Сухаревська В. І. Теорія та практика перекладу. К.: Нова книга, 2003. – 147 с.
2. Максименко О. В. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (французька мова) : навч. посібник. Вінниця:НОВА КНИГА, 2008.–168 с.
3. Чередниченко О.І, Коваль Я.Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова=Theorie et pratique de la traduction le francais : підручник для студентів К. : Либідь, 1995. 320 с.
4. Seleskovitch D., Lederer M. Interpréter pour traduire. Didier Erudition, 2001. 311 p.

Допоміжна:

1. Основи перекладу: Курс лекцій : навч. посібник. 2-е вид., випр. і доп. К. : Ельга, 2005. 280 с.
2. Основи перекладознавства : навчальний посібник / за ред.А.Є.Нямцу. Рек. МОНЧернівці : Рута, 2008. 312 с.
3. Терехова С. І. Основи перекладознавства : навч. посібн. для студентів ВНЗ зі спеціальності "Переклад". 2-ге вид.,випр. і доп.К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. 248 с.
2. Сінченко Є.І., Ураєва І.Г. Французька мова. Практикум перекладу: метод. рек. з практики пер.; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. 88 с.
3. Федорова Л. О. Аспектний переклад: французька та українська мови. К.: Вид. центр КДЛУ, 1999. – 137 с.
4. Федорова Л. О. Усна комунікація і переклад: навчальний посібник. К.: Вид. центр КДЛУ, 2000. – 92 с.
5. Печко Н.М. Теорія та практика перекладу. Луцьк: Волинь Поліграф, 2013. 96 с.

Викладач: Андрій Білас, доцент кафедри французької філології